

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 75.873/16
van 24 april 2024

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging
van regelgeving over energie, ETS en de gebouwenpas’

Op 12 maart 2024 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 25 april 2024, een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van regelgeving over energie, ETS en de gebouwenpas’.

Het ontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 16 april 2024. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, eerste voorzitter van de Raad van State, Toon MOONEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Arne CARTON, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 24 april 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt in hoofdde tot het aanbrengen van diverse wijzigingen in het Energiebesluit van 19 november 2010 en in de bijlagen bij dit besluit (artikelen 8 tot 79 van het ontwerp).

Tevens worden wijzigingen aangebracht in een reeks andere besluiten die verband houden met het energie- en klimaatbeleid, namelijk:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 ‘houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne’ (artikelen 1 en 2);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 ‘betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater’ (artikelen 3 tot 7);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 ‘tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu’ (artikelen 80 tot 94);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 ‘tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid’ (artikel 95);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 6 september 2019 ‘over verhandelbare emissierechten voor broeikasgassen voor vaste installaties voor de periode 2021-2030’ (artikelen 96 tot 98);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2021 ‘tot uitvoering van het decreet van 30 november 2018 betreffende de gebouwenpas’ (artikel 99);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 ‘tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energieprijzen en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021’ (artikelen 100 en 101);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse

Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning' (artikelen 102 tot 104);

- het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 'tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de plaatsing van digitale meters, de wijziging van enkele premies, de wijziging van artikel 7.9.2/0/16 en de oprichting van een online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen' (artikel 105).

Het ontwerp regelt voorts de inwerkingtreding van een decretale bepaling (artikel 106) en stelt diverse overgangsregelingen vast die verband houden met de wijzigingen die zijn aangebracht door het ontwerp (artikelen 107 tot 113).

Artikel 114 stelt een uitgebreide inwerkingtredingsregeling vast. De artikelen 23, 2°, 29, 2°, 30, 54, 2°, en 102 tot 104 van het ontwerp hebben uitwerking met terugwerkende kracht.

RECHTSGROND

3.1. Zoals blijkt uit de rubriek "Rechtsgronden" vermeld in de aanhef, wordt voor het ontworpen besluit rechtsgrond gezocht in:

- de artikelen 1 en 4 van de wet van 28 december 1964 'betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging';
- de artikelen 8.2.1, 8.2.2 en 16.1.2, 1°, f), van het decreet van 5 april 1995 'houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid';
- de artikelen 4.1.1, 4.1.2, 4.1.8/5, tweede lid, 4.1.17/5, § 1, tweede lid, en § 3, tweede lid en vierde lid, 4.1.18/2, 4.1.22/3, derde lid, 4.1.23, § 3/1, 4.3.2, 2°, 6.1.2, 7.1.2, 7.1.11/1, tweede lid, 7.1.3, tweede lid, 7.5.1, eerste lid, 7.7.3, § 1, 7.9.1, 8.2.1, 8.2.2¹, 8.3.1, 8.4.1, 8.4.2, 8.7.1, 8.7.2, § 2, derde lid, 10.1.1, 10.1.2, 10.1.4, 11.1.1, § 1, 11.1.3, 11.1.5, 11.1.13, 11.2.1, 11.2/2.1, 12.3.2, § 1, tweede lid, 12.6.1, 13.1.5, en 15.3.4, van het Energiedecreet van 8 mei 2009;
- artikel 8 van het decreet van 30 november 2018 'betreffende de gebouwenpas';
- artikel 63 van het decreet van 2 april 2021 'tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU';

¹ Het woord "artikel" ontbreekt in het ontwerp.

- artikel 5.75/1, § 2, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021.

3.2. De gemachtigde heeft in dat verband een rechtsgrondentabel bezorgd, op basis waarvan kan worden ingestemd met de aangehaalde rechtsgronden, onder voorbehoud van wat volgt.

3.3. Een aantal artikelen van het ontwerp vinden rechtsgrond in andere decretale bepalingen dan die welke worden vermeld in de aanhef.

3.3.1. Artikel 9 van het ontwerp vindt rechtsgrond in artikel 4.1.4, § 1, van het Energiedecreet, en dus niet in de artikelen 4.1.1 en 4.1.2, van het Energiedecreet, die de gemachtigde als rechtsgrond heeft aangevoerd. Aangezien die laatste twee decreetsbepalingen niet als rechtsgrond worden ingeroepen voor andere bepalingen van het ontwerp, moeten ze in de aanhef worden weggelaten en vervangen door een verwijzing naar artikel 4.1.4, § 1, van het Energiedecreet.

3.3.2. Artikel 21 van het ontwerp vindt rechtsgrond in artikel 7.1.4/1 van het Energiedecreet, dat aan de aanhef moet worden toegevoegd.

3.3.3. Artikel 98 van het ontwerp vindt geen rechtsgrond in het decreet van 5 april 1995, maar in artikel II.4, tweede lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, over de actieve openbaarmaking van milieu-informatie.² Een verwijzing naar die bepaling zal bijgevolg moeten worden toegevoegd aan de aanhef.

3.3.4. Artikel 94 van het ontwerp vindt rechtsgrond in artikel 5.6.7 van het decreet van 5 april 1995.³ Ook die bepaling moet worden toegevoegd aan de aanhef.

Artikel 113 van het ontwerp kan geacht worden rechtsgrond te vinden in de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Vlaamse Regering, vervat in artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ (hierna: BWHI), gelezen in samenhang met het voornoemde artikel 5.6.7 van het decreet van 5 april 1995. Bijgevolg moet ook artikel 20 van de BWHI aan het begin van de opsomming van de rechtsgronden in de aanhef worden toegevoegd.

3.4. Omgekeerd bieden niet alle aangehaalde artikelen rechtsgrond voor de bepalingen van het ontwerp.

3.4.1. Voor artikel 70 van het ontwerp wordt rechtsgrond gezocht in artikel 11.2.1 en artikel 13.1.5 van het Energiedecreet. Het voornoemde artikel 13.1.5 bevat geen machtiging aan de

² Zie in dit verband adv.RvS 66.294/1 van 2 juli 2019 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 6 september 2019 ‘over verhandelbare emissierechten voor broeikasgassen voor vaste installaties voor de periode 2021-2030’, opmerking 4.2 (inzake de rechtsgrond voor de door artikel 98 van het ontwerp gewijzigde bepaling).

³ Zie in dit verband ook de rechtsgrondtabel die is opgenomen in adv.RvS. 72.280/1 van 3 november 2022 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 25 november 2022 ‘tot wijziging van diverse besluiten die verband houden met de watertoets en de informatieverplichting uit artikel 1.3.1.1 en 1.3.3.2 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018’ (artikel 29 van het in dat advies onderzochte ontwerp strekte eveneens tot wijziging van bijlage 18 van het besluit van 19 november 2010).

Vlaamse Regering en heeft betrekking op het toezicht door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (hierna: VEKA), hetgeen niet geregeld wordt door artikel 70 van het ontwerp. Er lijkt ook geen andere bepaling van het ontwerp te zijn waarvoor artikel 13.1.5 van het Energiedecreet rechtsgrond kan bieden, zodat die bepaling moet worden weggelaten uit de opsomming van de rechtsgronden.

3.4.2. De artikelen 8.7.3 en 8.7.4 van het Energiedecreet, die de gemachtigde bijkomend aanvoerde als rechtsgronden voor de artikelen 52 en 53 van het ontwerp, strekken die artikelen niet tot rechtsgrond, en dienen ook niet als rechtsgrond voor andere bepalingen van het ontwerp, zodat er in de aanhef terecht niet naar wordt verwezen.

3.5. In het ontworpen artikel 7.1.1 van het Energiebesluit (zoals ingevoegd door artikel 47 van het ontwerp) wordt zowel verwezen naar “de Europese kaderregeling voor staatssteun ten behoeve van het milieu” (artikel 7.1.1, § 1, van het Energiebesluit) als naar “de Europese Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022 (2022/C 80/01)” (artikel 7.1.1, § 2, van het Energiebesluit). De uitwerking van de eerst vermelde Europese kaderregeling (Mededeling van de Commissie – Communautaire kaderregeling inzake staatssteun ten behoeve van het milieu) nam reeds eind 2007 een einde.⁴ De gemachtigde bevestigde dat het de bedoeling is te verwijzen naar de meest recente regeling, met name de Mededeling van de Commissie – Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022.⁵

Artikel 8.7.2 van het Energiedecreet luidt:

“§ 2. De tegemoetkomingen die ter uitvoering van deze titel worden toegekend aan kleine of middelgrote ondernemingen, kunnen maximaal 50 % van de in aanmerking komende kosten bedragen.

Als de onderneming een grote onderneming is, kunnen die tegemoetkomingen maximaal 40 % van de in aanmerking komende kosten bedragen.

De Vlaamse Regering past die maximumpercentages aan overeenkomstig de percentages die opgenomen zijn in de Europese kaderregeling inzake staatssteun ten behoeve van het milieu.

Alleen de extra investeringen die noodzakelijk zijn voor het verwezenlijken van de milieudoelinden worden in aanmerking genomen, exclusief de voordelen van een eventuele capaciteitsverhoging, de kostenbesparingen gedurende de eerste vijf jaar van de gebruiksduur van de investeringen en de extra bijproducten gedurende diezelfde periode. Gestrande kosten komen niet in aanmerking.”

Aangezien in artikel 8.7.2, § 2, derde lid, van het Energiedecreet wordt verwezen naar de (niet langer van kracht zijnde) Europese kaderregeling voor staatssteun ten behoeve van het milieu, werd de gemachtigde gevraagd te duiden wat de rechtsgrond is om af te wijken van decretaal vastgestelde maximumpercentages voor steun aan KMO's en grote ondernemingen. De gemachtigde antwoordde:

⁴ Punt 81 van de kaderregeling luidt: “(...) De toepassing van de kaderregeling eindigt op 31 december 2007. (...)”.

⁵ Daartoe dient uiteraard de tekst van het ontworpen artikel 7.1.1, § 1, van het Energiebesluit te worden aangepast.

“Het is inderdaad de bedoeling te verwijzen naar de ‘Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022 (CEEAG)’. Uit de memorie van toelichting bij het Energiedecreet van 8 mei 2009 blijkt dat via artikel 8.7.2, §2 van het Energiedecreet de delegatie werd gegeven aan de Vlaamse Regering om de steunpercentages aan te passen aan eventuele nieuwe, toekomstige wijzigingen van de eerste kaderregeling:

‘Om snel te kunnen inspelen op een mogelijke, toekomstige wijziging van deze percentages in de Europese kaderregeling, wordt de Vlaamse Regering gemachtigd de maximumpercentages, opgenomen in het decreet, aan te passen aan eventuele nieuwe percentages in de Europese kaderregeling.’ (Parl.St. VI. Parl. 2165 (2008-2009), nr. 1, p. 79).

Gelet hierop, is de overtuiging dat artikel 8.7.2, §2 van het Energiedecreet de rechtsgrond geeft om in het Energiebesluit de maximale steunpercentages steeds te wijzigingen ingevolge de laatst geldende regeling, thans de ‘Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022 (CEEAG)’.”

In het licht van advies 57.598/3 van 30 juni 2015 kan worden aangenomen dat afdoende rechtsgrond bestaat voor het ontworpen artikel 7.1.1 van het Energiebesluit.⁶ In dat advies werd er echter reeds op gewezen dat het Energiedecreet op dit punt bijgesteld zou moeten worden, aangezien de kaderregeling al achterhaald was bij het aannemen van het Energiedecreet.⁷ Bijna negen jaar later is dit nog steeds niet gebeurd. Met het oog op de rechtszekerheid is het essentieel om zo snel als mogelijk artikel 8.7.2, § 2, derde lid, van het Energiedecreet op dit punt te wijzigen, bijvoorbeeld door een dynamische verwijzing op te nemen.

VOORAFGAANDE VORMVEREISTEN

4. Verschillende ontworpen wijzigingen van het Energiebesluit kunnen worden beschouwd als staatssteunregelingen die in beginsel moeten worden aangemeld bij de Europese Commissie in overeenstemming met artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU).

In dit verband gevraagd of een dergelijke aanmelding zal gebeuren, stelde de gemachtigde:

“- Artikel 17 en 18: dit is een aanpassing van een bestaande vergoeding van een DAEB die onder het toepassingsgebied valt van besluit 2021/21/EU. Aanmelding bij de Europese Commissie is zodoende niet nodig.

- De premies/subsidies die onder titel VII van het Energiebesluit vallen, en waaraan thans middels het voorliggende ontwerpbesluit wijzigingen worden aangebracht, zijn hetzij geen staatssteun omdat ondernemingen in de zin van artikel 107-108 VWEU zijn uitgesloten, hetzij vallen ze onder de groepsvrijstellingsverordening, hetzij onder de minimisregeling.

⁶ Adv.RvS 57.598/3 van 30 juni 2015 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2015 ‘houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft diverse bepalingen inzake energie’, opmerking 3.12.

⁷ Adv.RvS 57.598/3 van 30 juni 2015, voetnoot 5.

- Artikel 50 tot en met 53: de bepalingen wat betreft de wijziging van de call groene stroom vallen onder de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (Verordening (EU) nr. 651/2014) en moeten daarom niet vooraf worden aangemeld. Zodra de wijzigingen in werking treden, zal dit wel aan de Europese Commissie worden gemeld als kennisgeving.”

Wat de artikelen 17 en 18 van het ontwerp betreft, zal erover gewaakt moeten worden dat de grens voor steun van maximum 15 miljoen euro per jaar per distributienetbeheerder (i.e. het maximum vermeld in artikel 2, lid 1, a), van het DAEB-besluit)⁸ niet wordt overschreden. Indien dit toch zou gebeuren, moet het ontwerp alsnog worden aangemeld bij de Europese Commissie.⁹

ALGEMENE OPMERKINGEN

5. Een aantal bepalingen van het ontwerp strekken tot omzetting of uitvoering van het Europees recht. Eventuele specifieke problemen bij het Europeesrechtelijke kader worden hierna besproken bij de artikelsgewijze opmerkingen.

De stellers van het ontwerp zullen erover moeten waken dat artikel 1.1.2 van het Energiebesluit, dat de richtlijnen opsomt die het Energiebesluit omzet, vervuld wordt. Zo strekt artikel 46 van het ontwerp tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 ‘betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955’.¹⁰ Door middel van een nieuw in te voegen wijzigingsbepaling zal een nieuw punt moeten worden ingevoegd in artikel 1.1.2 van het Energiebesluit.¹¹

6. Het verlenen van verordenende bevoegdheid aan een openbare instelling, zoals het VEKA of distributienetbeheerders,¹² is in beginsel niet in overeenstemming met de algemene publiekrechtelijke beginselen omdat erdoor geraakt wordt aan het beginsel van de eenheid van de verordenende macht en een rechtstreekse parlementaire controle ontbreekt. Bovendien ontbreken de waarborgen waarmee de klassieke regelgeving gepaard gaat, zoals die inzake de bekendmaking, de preventieve controle van de Raad van State, afdeling Wetgeving, en de duidelijke plaats in de hiërarchie der normen. Dergelijke delegaties kunnen dan ook enkel worden gebillijkt voor zover zij zeer beperkt zijn en een niet-beleidsmatig karakter hebben, door hun detailmatige of

⁸ Besluit 2012/21/EU van de Commissie van 20 december 2011 ‘betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen’.

⁹ Vgl. adv.RvS 72.324/3 van 17 oktober 2022 over een ontwerp van dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 19 oktober 2022 ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft maatregelen naar aanleiding van de energiecrisis’, opmerking 8.2.

¹⁰ Met name van artikel 5, lid 6, van de voornoemde richtlijn.

¹¹ Zie in dit verband ook de verplichting vermeld in artikel 36, lid 1, derde alinea, van de voornoemde richtlijn.

¹² Zie voor een eerdere toepassing van de beginselen inzake delegatie aan openbare instellingen op delegaties aan distributienetbeheerders: adv.RvS 65.181/3 van 14 februari 2019 over een voorontwerp van wet ‘tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt houdende de implementatie van een capaciteitsvergoedingsmechanisme’, opmerking 5.3.

hoofdzakelijk technische draagwijdte. De instellingen die de betrokken reglementering dienen toe te passen moeten hierbij zowel aan rechterlijke controle als aan politieke controle onderworpen zijn.¹³

Artikel 12, 1° en 2°, van het ontwerp delegeert aan de elektriciteitsdistributienetbeheerder de bevoegdheid om bijkomende elementen te bepalen bij de berekening van een compensatie als gereserveerde technische flexibiliteit wordt toegepast. Aangezien deze delegatie vrijwel onbeperkt is – de enige voorwaarde is dat de bijkomende elementen de compensatie verhogen – rijst de vraag of deze delegatie wel verenigbaar met de beginselen inzake delegatie van verordenende bevoegdheden aan een openbare instelling.

Gevraagd of het hier niet gaat om een element dat de Vlaamse Regering of minstens de minister moet vaststellen, stelde de gemachtigde:

“De delegatie heeft een beperkte draagwijdte, aangezien de compensatie enkel kan verhoogd worden door de netbeheerder. Overeenkomstig artikel 4.1.17/5, §3, tweede lid, van het Energiedecreet bepaalt de Vlaamse Regering in artikel 3.1.34/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010 de berekeningswijzen van de compensatie voor de toepassing van gereserveerde technische flexibiliteit, waarbij de netbeheerder de vergoeding bepaalt op basis van deze berekeningswijze. Door de techniciteit van de materie heeft de Vlaamse Regering weliswaar geen zicht op alle elementen (of kosten) die door toedoen van gereserveerde (en niet-gereserveerde) technische flexibiliteit worden beïnvloed. Daarom wordt voorgesteld dat de netbeheerder bij de eigenlijke berekening bijkomende elementen kan hanteren. Bovendien ligt de toevoeging van ‘ten minste’ in lijn met artikel 13.7 van de EU Verordening 2019/943 waarin wordt gesteld dat de financiële vergoeding door toedoen van niet-marktgebaseerde redispatching ten minste gelijk is aan het hoogste van de elementen die beschreven staan in het artikel 13.7. Bij een van deze elementen is er sprake van aanvullende exploitatiekosten die het gevolg zijn van de redispatching.”

In dit verband gevraagd te duiden of de compensatie waarvan sprake door de elektriciteitsdistributienetbeheerder zelf zal moeten worden betaald, stelde de gemachtigde:

“De vergoeding voor technische flexibiliteit die via het ontworpen artikel 12 wordt gewijzigd is inderdaad een openbardienstverplichting die ten laste is van de netbeheerder en die gebaseerd is op artikel 32.1 van de Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees

¹³ Vergelijk met de toetsingscriteria die het Grondwettelijk Hof gebruikt om delegaties van verordenende bevoegdheid door de wetgever aan een autonome administratieve overheid of een gedecentraliseerde openbare instelling te beoordelen; zie GwH 11 juni 2015, nr. 86/2015, B.22.4 en GwH 9 juni 2016, nr. 89/2016, B.9.6.4: “De artikelen 33, 105 en 108 van de Grondwet verzetten zich niet ertegen dat, in een bepaalde technische materie, de wetgever specifieke uitvoerende bevoegdheden toevertrouwt aan een autonome administratieve overheid die zowel aan de jurisdictionele controle als aan de parlementaire controle is onderworpen, en verbieden de wetgever niet om delegaties te verlenen aan een uitvoerend orgaan, op voorwaarde dat die betrekking hebben op de uitvoering van maatregelen waarvan het doel door de bevoegde wetgever is bepaald, in het bijzonder in technische en ingewikkelde materies”; zie GwH 19 november 2015, nr. 162/2015, B.8.4: “Artikel 33 van de Grondwet en artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 [tot hervorming der instellingen] staan niet eraan in de weg dat de wetgever specifieke uitvoerende bevoegdheden toevertrouwt aan een gedecentraliseerde openbare instelling die aan een bestuurlijk toezicht en aan een rechterlijke toetsing is onderworpen”; zie ook GwH 14 mei 2020, nr. 67/2020, B.41.2: “Een delegatie aan een gedecentraliseerde openbare instelling die aan een bestuurlijk toezicht en aan een rechterlijke toetsing is onderworpen is evenwel niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgesteld”).

Parlement en de Raad van 5 juni 2019 en vooral op de verplichtingen uit artikel 13, lid 7 van de Verordening (EU) 2019/943.

De voorgestelde aanpassing heeft echter tot doel om de netbeheerder enige flexibiliteit te bieden zodat hij, als hij dat wil, ook een hogere waarde ter compensatie kan aanbieden. De krachtens artikel 3.1.34/3 van het Energiebesluit vastgestelde waarde zal steeds een bodembedrag uitmaken. Het is uiteraard de netbeheerder die de compensatie zelf financieel draagt én uitbetaalt en niet een andere entiteit. De kosten die de netbeheerder daarbij maakt kan uiteraard als een kost in de distributienettarieven worden verrekend conform de daarvoor vastgestelde procedures en onder regulering van de VREG (of in geval van de beheerder van het plaatselijk vervoernet: de CREG).”

Het Europeesrechtelijke kader lijkt een delegatie aan de netbeheerder niet te verbieden (maar ook niet te verplichten). Een delegatie waarbij de distributienetbeheerder op onbeperkte wijze de door hem verschuldigde vergoeding kan verhogen, lijkt echter naar nationaal recht te verregaand. Daarom zou deze bevoegdheid nader moeten worden afgebakend, bijvoorbeeld door het vaststellen van een aantal beginselen of criteria waarmee de distributienetbeheerder rekening moet houden.

7.1. In de door de artikelen 60, 63 en 64 van het ontwerp ontworpen bepalingen wordt gesteld dat het VEKA de vorm kan bepalen waaronder de afstand van de in die bepalingen bedoelde erkenningen van opleidings-, vormings- en exameninstellingen plaatsvindt.

Gevraagd wat de rechtsgevolgen zijn als de afstand gebeurt onder een andere vorm dan bepaald door VEKA, stelde de gemachtigde:

“Wanneer de afstand niet gebeurt onder de vorm door het VEKA bepaald, dan is deze afstand inderdaad niet geldig.”

Indien het de bedoeling is dat de vorm van de afstand op straffe van nietigheid is voorgeschreven, wordt dit met het oog op de rechtszekerheid het best uitdrukkelijk tot uiting gebracht in het ontwerp.

7.2. Een gelijkaardige opmerking geldt voor de laatste van de twee ontworpen zinnen¹⁴ die worden ingevoegd door artikel 52, 11°, van het ontwerp. De rechtsgevolgen van het niet naleven van de voorwaarden inzake de vorm van het stavingsstuk zullen in de tekst van het ontwerp moeten worden verduidelijkt, net zoals de beginselen inzake de onafhankelijkheid waarvan de draagwijdte nu zonder beperking wordt gedelegeerd aan het VEKA.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

8. De rubriek “Rechtsgronden” vermeld in de aanhef moet worden aangepast in het licht van hetgeen hoger is gesteld met betrekking tot de rechtsgrond. Er moeten bijkomende

¹⁴ In artikel 52, 11°, van het ontwerp wordt ten onrechte melding gemaakt van de “ontworpen zin”. Dit zal nog moeten worden gecorrigeerd.

verwijzingen worden opgenomen naar artikel 20 van de BWHI, de artikelen 4.1.4, § 1, en 7.1.4/1 van het Energiedecreet, artikel II.4, tweede lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 en artikel 5.6.7 van het decreet van 5 april 1995. De vermelding van de artikelen 4.1.1, 4.1.2 en 13.1.5 van het Energiedecreet dient te worden weggelaten. De verwijzing naar “8.2.2” van het Energiedecreet dient te worden vervangen door een verwijzing naar “artikel 8.2.2” van het voornoemd decreet.

Artikelen 3 tot 7

9. Artikel 3 van het ontwerp strekt tot de opheffing van de definities “erkende technicus verwarmingsaudit”, “erkend opleidingscentrum verwarmingsaudit” en “verwarmingsauditrapport” in het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006, terwijl artikel 4 van het ontwerp de regeling van de verwarmingsaudit opheft. Zoals de gemachtigde bevestigde, is het aangewezen om in het licht daarvan eveneens te voorzien in een aanpassing van het opschrift van hoofdstuk IV van het besluit van 8 december 2006, dat melding maakt van die verwarmingsaudit,¹⁵ mede gelet op de wijzigingen die in dat hoofdstuk worden aangebracht door de artikelen 6 en 7 van het ontwerp.

Artikel 8

10. Artikel 8, 7°, van het ontwerp strekt tot de invoeging van een nieuwe definitie in het Energiebesluit van het begrip “vereniging van mede-eigenaars”, maar enkel voor “wat titel VII, hoofdstuk IX, afdeling II, onderafdeling I/2 betreft”.

Een definitie die slechts in het kader van een specifieke onderafdeling wordt gehanteerd hoort niet thuis in de lijst met definities die voor het ganse Energiebesluit gelden. Indien het inderdaad de bedoeling is om die definitie enkel te hanteren voor “wat titel VII, hoofdstuk IX, afdeling II, onderafdeling I/2 betreft”,¹⁶ moet die definitie in die onderafdeling zelf worden ingevoegd.

Artikel 10

11. Het ontworpen artikel 3.1.31/1 van het Energiebesluit bepaalt welke netten distributienetbeheerders en hun werkmaatschappij, naast aardgasdistributienetten en elektriciteitsdistributienetten, rechtstreeks of onrechtstreeks mogen bezitten, ontwikkelen, beheren en exploiteren. Deze ontvlechtigingsregeling roept een aantal vragen op, die hierna achtereenvolgens worden besproken.

¹⁵ De titel van Hoofdstuk IV luidt: “Verplichtingen van de persoon belast met de keuring vóór eerste ingebruikname, met de onderhoudsbeurt of met de verwarmingsaudit van een centraal stooktoestel”.

¹⁶ Dit begrip wordt echter niet enkel vermeld in de voormelde onderafdeling van het Energiebesluit inzake de verbouwlening, maar ook in andere bepalingen van het Energiebesluit. Het staat aan de stellers van het ontwerp om te overwegen of voor die bepalingen niet eveneens nood is aan een (andere) definitie.

11.1. De gemachtigde werd verzocht te duiden hoe de regeling in het ontworpen artikel 3.1.31/1, eerste lid, 1°, e), van het Energiebesluit (mogelijkheid voor distributienetbeheerders om waterstofnetten te bezitten, ontwikkelen, beheren en exploiteren) zich verhoudt tot de ontvlechtigingsvereisten vermeld in artikel 10, 2°, van de wet van 11 juli 2023 ‘betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen’.¹⁷

De gemachtigde stelde in dit verband het volgende:

“Het ontworpen artikel 3.1.31/1, tweede lid bepaalt in uitvoering van artikel 31, lid 10, laatste zin van richtlijn (EU) 2019/944 welke activiteiten m.b.t. ‘netwerken die geen elektriciteitsnetwerken zijn te bezitten, te ontwikkelen, te beheren of te exploiteren’ de distributienetbeheerders mogen uitoefenen, wat volledig onder het toepassingsgebied van artikel 6, §1, VII, eerste lid, a) en b) van de BWHI valt. Eén van die mogelijke activiteiten is het aangaan van participaties of aandeelhouderschap in ander type van netbeheerders.

Het komt echter niet toe aan de federale overheid om als omzetting van de voormelde richtlijnbevestiging zelf te bepalen welke activiteiten de distributienetbeheerders wel zouden mogen uitoefenen: dat valt immers niet onder artikel 6, §1, VII, tweede lid van de BWHI. Wel kan de federale overheid als een spiegelbepaling vanuit hun bevoegdheden uiteraard regels opleggen met betrekking tot het aandeelhouderschap e.d. van de entiteiten die onder hun bevoegdheden vallen.

Om te kunnen participeren is er zodoende regelgevende toelating nodig in hoofde van de participerende entiteit (in casu gewestbevoegdheid omdat het een DNB is) als in hoofde van de entiteit waarin geparticipeerd wordt (in casu federale bevoegdheid omdat het waterstofvervoersnetbeheerder betreft, waarbij wel als aandachtspunt wordt meegegeven dat het door de Waterstofwet gemaakte onderscheid distributie/vervoer een element is dat door de Vlaamse regering momenteel bij het GwH (rolnummer 8126) wordt aangevochten als strijdig met de bevoegdheidsverdeling).”

Beide bepalingen lijken inderdaad op aanvullende wijze toepasbaar.

De aandacht van de adviesaanvrager wordt niettemin gevestigd op het feit dat in de nog aan te nemen richtlijn van het Europees Parlement en de Raad ‘betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof’ (waarvan de wetgevingsprocedure lopende is)¹⁸ in bepaalde ontvlechtigingsvereisten wordt voorzien, in het bijzonder voor de combinatie tussen beheerder van een aardgasnet en een waterstofnet. Om te vermijden dat eventuele fusies of overnames kort nadien in strijd zouden blijken te zijn met het Europees recht, wordt daar nu het best al rekening mee gehouden.¹⁹

¹⁷ De laatstvermelde wettelijke bepaling stelt onder meer als voorwaarde dat een kandidaat-waterstofvervoersnetbeheerder moet zijn “ontvlochten (...) van elke juridische entiteit die zich bezighoudt met de productie of levering van waterstof, aardgas, biogas, biomethaan, andere vormen van synthetisch methaan of elektriciteit”.

¹⁸ Zie in dit verband het volgende document van de Raad van februari 2024: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL:ST_6798_2024_INIT en meer bepaald het ontworpen artikel 42.

¹⁹ Vgl. adv. RvS 75.617/16 van 20 maart 2024 over een voorontwerp van wet ‘tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en van de wet van 11 juli 2023 betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen’, opmerking 16.

11.2. Het ontworpen artikel 3.1.31/1, eerste lid, 1°, van het Energiebesluit biedt distributienetbeheerders de mogelijkheid om bepaalde netten te bezitten, ontwikkelen, beheren en exploiteren. Distributienetbeheerders mogen waternetten echter enkel ontwikkelen, beheren en exploiteren (artikel 3.1.31/1, eerste lid, 2°), en dus niet bezitten. De reden voor het gemaakte onderscheid inzake de ontvlechting wordt summier besproken in de bis-nota aan de Vlaamse Regering, waarin het volgende wordt uiteengezet:

“De argumentatie die gevolgd werd om een onderscheiden behandeling te voorzien, vindt zijn oorsprong in de loutere bedoeling om de bestaande situatie regelgevend te bestendigen. Momenteel bezitten de distributienetbeheerders geen waterverdelingsnetten. Gegeven de gezamenlijke uitrol van digitale energie- en watermeters en het gemeenschappelijk data-captatiesysteem, is wel voorzien dat de distributienetbeheerders wel waterverdelingsnetten kunnen ontwikkelen, beheren en exploiteren zodat bestaande maatschappelijke efficiëntiewinsten niet verloren zouden gaan.”

Gevraagd om nadere toelichting, stelde de gemachtigde:

“Wat de waterverdelingsnetten betreffen, wordt het evenwel niet aangewezen geacht dat de distributienetbeheerders en hun werkmaatschappij ook eigenaar van dergelijke netgebonden activa zouden kunnen worden. Dit is een politieke beleidskeuze om deze activiteiten niet te gaan vermengen.

Men ziet echter wel een beperkte rol in het kader van synergie bij bijvoorbeeld de uitrol van enerzijds de digitale elektriciteits- of gasmeter en anderzijds de digitale watermeter. Er is dan ook geen bezwaar dat ze dergelijke netten namens een derde-eigenaar zouden ontwikkelen, beheren en exploiteren (bv. in het kader van de link tussen de digitale meter bij elektriciteit en aardgas met de uitrol van de digitale watermeter), maar eigendomsrecht lijkt niet aangewezen.”

De hoger aangehaalde verantwoording is vaag en zou ook kunnen gehanteerd worden voor andere netten, zoals waterstofnetten. Er blijkt niet uit waarom ervoor wordt geopteerd om de mogelijkheden inzake eigendomsrechten voor één bepaald type netten te beperken (en niet de zeven andere types netten vermeld in het ontworpen artikel 3.1.31/1, eerste lid, van het Energiebesluit). De stellers van het besluit moeten die keuze bijgevolg heroverwegen, of minstens beter kunnen verantwoorden.

Artikel 11

12. Artikel 11 van het ontwerp voorziet in een vergoeding bij toepassing van een “droop regeling”, die ervoor moet zorgen dat omvormers van zonnepanelen bij te hoog oplopende spanning op het stroomnet hun productie verminderen.

De VREG merkt in haar advies bij het ontwerp op dat die regeling niet evident verenigbaar is met artikel 13, lid 6, c), van verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 ‘betreffende de interne markt voor elektriciteit’ (naar luid waarvan “zelfgeproduceerde elektriciteit van productie-installaties die hernieuwbare energiebronnen of hoogrenderende warmtekrachtkoppeling gebruiken die niet wordt teruggeleverd aan het transmissie- of distributienet niet [wordt] beperkt, tenzij er geen andere mogelijkheid bestaat om

problemen inzake de netbeveiliging op te lossen”).²⁰ De vraag rijst in dit verband hoe die mogelijkheid tot modulatie zich verhoudt met de verplichting voor lidstaten om via hun regelgeving de distributienetbeheerders “toe te staan en aan te sporen flexibiliteitsdiensten te kopen, met inbegrip van congestiebeheer binnen hun dekkingsgebied, met het oog op het efficiënter beheer en de efficiëntere ontwikkeling van het distributiesysteem” (in de zin van artikel 32, lid 1, van richtlijn (EU) 2019/944), zodat niet meteen naar de vermindering van de productie van hernieuwbare energie wordt gegrepen als oplossing voor de netproblemen.

Om verdere toelichting verzocht, stelde de gemachtigde:

“De droop regeling (of vermogenrespons op spanningswijzigingen) en de regeling van een uitvallende omvormer bij overspanning zijn automatische netbeveiligingen die ingesteld worden via de firmware (of software) van een PV-omvormer. Deze instellingen worden opgelegd via de technische voorschriften C 10/11 van Synergrid (https://www.synergrid.be/images/downloads/technical_prescription-c10-11-ed2-2-20210315-tekst-nl.pdf).

De droop regeling is weliswaar een optionele instelling die door de netgebruiker of installateur van het PV-systeem via de software van de PV-omvormer kan worden ingesteld. De regeling van een uitvallende omvormer bij overspanning is een verplichte instelling waarbij de PV-omvormer automatisch wordt uitgeschakeld indien de lokale spanning voor gemiddeld 10 min hoger is dan 253 V. Deze instellingen moeten voorkomen dat de lokale spanning nog hoger zou oplopen bij spanningscongestie (of te hoge lokale spanning). Zonder dergelijke regelingen zou er eventueel schade kunnen optreden op het (lokale) distributienet en daarop aangesloten (huishoudelijke) toestellen. Bij de droop regeling wordt de productie van de omvormer verminderd (via een bepaalde curve) als de lokale spanning te hoog oploopt. Daarbij is het mogelijk dat ook het zelfverbruik van de netgebruiker wordt beïnvloed. De kans dat dit gebeurt is weliswaar klein, aangezien de lokale spanning meestal te hoog oploopt op momenten waarbij er te veel productie is en te weinig lokale afname. Indien de droop regeling niet voldoende is om het lokale spanningsprobleem op te lossen dan zal de PV-omvormer uitvallen (als de spanning toch hoger dan 253 V zou oplopen). In dit geval valt de productie helemaal weg en wordt het zelfverbruik wel sterk beïnvloed.

De droop regeling wordt niet via artikel 11 van dit verzamelbesluit ingevoerd. Dit gebeurt via de technische voorschriften C10/11 van Synergrid. Via artikel 11 (in combinatie met artikel 3.1.34/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010) wordt er wel een vergoeding mogelijk gemaakt bij het toepassen van een droop regeling. Ook zonder de invoering van dit artikel zou er een droop regeling kunnen worden toegepast. Maar in dit geval zou er geen vergoeding worden toegepast. Dit lijkt ons niet correct aangezien artikel 13.7 van de EU Verordening 2019/943 stelt dat er een financiële vergoeding moet worden voorzien indien er niet-marktgebaseerde redispatching wordt toegepast. Verder is het nog steeds de bedoeling dat de distributienetbeheerder marktgebaseerde producten dient te ontwikkelen en rekening moet houden met de beginselen die beschreven zijn in artikel 13.6 van de 2019/943 verordening.

²⁰ Advies van de VREG van 17 november 2023 met betrekking tot het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2021 tot uitvoering van het decreet van 30 november 2018 betreffende de gebouwenpas en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 oktober 2023, ADV-2023-09, 7.

‘Flexibiliteit’ in de zin van artikel 32 van richtlijn 2019/944 is een breed begrip waarbij het o.a. kan gaan over het sturen van de vraag, productie of opslag. De droopregeling of de regeling voor uitvallende omvormers bij overspanning zijn een vorm van (niet-marktgebaseerde) flexibiliteit welke als netbeveiliging worden gebruikt. Daarbij is de beveiliging van het lokale net de doelstelling bij het gebruik van flexibiliteit.”

De Raad van State beschikt over onvoldoende informatie om te beoordelen of de vergoeding voor de toepassing van de droopregeling zelf als een geschikt instrument voor de omzetting van artikel 32 van richtlijn 2019/944 kan worden beschouwd, dan wel de netbeheerders eerder ontmoedigt om andere maatregelen te nemen die de toegang van hernieuwbare energie tot het distributienet minder beperken in lijn met de doelstelling van artikel 13, lid 6, c), van verordening (EU) 2019/943.

Artikelen 17 en 18

13. De draagwijdte van het begrip “het kalenderjaar” in de artikelen 17 en 18 van het ontwerp is niet duidelijk. In het bijzonder is onduidelijk of het lopende of het voorbije kalenderjaar wordt bedoeld, temeer daar de ontworpen regelingen in de plaats komen van regelingen die liepen van het vierde kwartaal van het voorbije kalenderjaar tot het derde kwartaal van het lopende kalenderjaar.

Om verdere toelichting verzocht, stelde de gemachtigde:

“De vergoeding moet gebaseerd zijn op de kosten per kalenderjaar. Dat kan inderdaad het lopende of vorige jaar zijn.”

Met het oog op de rechtszekerheid – er wordt immers een maximumbedrag vastgesteld – dient in de tekst van het ontwerp te worden verduidelijkt om welk jaar het gaat.

Artikelen 25 en 26

14. De artikelen 25 en 26, 1°, van het ontwerp brengen dezelfde wijziging aan in artikel 6.4.1/1/4 van het Energiebesluit. Artikel 25 dient bijgevolg te worden weggelaten.

Artikelen 30, 102, 103 en 114

15. Artikel 6.4.1/6/2, tweede lid, van het Energiebesluit bepaalt dat de verhoging van de premie, vermeld in artikel 6.4.1/1/4 van het Energiebesluit, voor beschermde afnemers niet meer van toepassing is op aanvragen voor de uitbetaling ervan die worden ingediend vanaf 1 april 2024.²¹

²¹ Artikel 6.4.1/6/2 luidt:

“Voor beschermde afnemers worden de premies, vermeld in artikel 6.4.1/1/2 en artikel 6.4.1/1/4 met 20% verhoogd. Voor beschermde afnemers worden de premies, vermeld in artikel 6.4.1/1/3 met 50% verhoogd.

In afwijking van het eerste lid is de verhoging voor beschermde afnemers niet meer van toepassing op aanvragen voor de uitbetaling van de premie, vermeld in artikel 6.4.1/1/4, die worden ingediend vanaf 1 april 2024.”

Artikel 30 van het ontwerp, dat uitwerking heeft met ingang van 31 maart 2024,²² strekt ertoe de datum van 1 april 2024 te vervangen door de datum van 1 januari 2025.

Om verdere toelichting verzocht, stelde de gemachtigde:

“De gewijzigde regelgeving zoals deze oorspronkelijk gepland stond om gefaseerd in te gaan op 1 april 2024 en 1 januari 2025, is nooit in werking getreden. De datum van inwerkingtreding van de eerste wijziging aan de EPC-labelpremie op 1 april 2024, werd beslist door de Vlaamse Regering via het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023. Via het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 werd deze datum van inwerkingtreding gedelegeerd naar de minister bevoegd voor de Energie en dit omwille van het regelgevend proces dat het mogelijk maakt dat het VEKA wordt belast met een (gedeeltelijke) behandeling en verwerking van de aanvragen in het kader van het unieke loket en de bijhorende noodzakelijke wijzigingen aan diverse protocollen met de instanties waarbij authentieke data noodzakelijk voor doelgroepbepaling moeten worden opgehaald.

Via het voorliggende besluit van de Vlaamse Regering wordt deze delegatie naar de minister teruggedraaid en wordt rechtszekerheid geboden door het bepalen van de inwerkingtreding van beide wijzigingen aan de EPC-labelpremie zoals oorspronkelijk voorzien.

De huidige regelgeving blijft evenwel van kracht. De indientermijnen bepaald voor de aanvraag van de EPC-labelpremie laten toe dat men wacht met het indienen van een aanvraag tot 1 januari 2025, als men ervan overtuigd is dat dit voordeliger is.”

Aangezien een latere indiening in het jaar 2025 voor bepaalde personen inderdaad voordeliger zou kunnen zijn,²³ is de retroactieve uitwerking van deze bepaling enkel aanvaardbaar als de betrokkenen er geen nadeel van ondervinden en ook niet verhinderd worden om op een (voor hen desgevallend voordeliger) later tijdstip een aanvraag in te dienen.

Een gelijkaardige opmerking geldt voor de artikelen 102 en 103 van het ontwerp.

Artikelen 39 en 43

16. In het ontworpen artikel 6.7.3, § 1, vierde lid, van het Energiebesluit, dat wordt vervangen door artikel 39, 4°, van het ontwerp, dient de zinsnede “te in dienst te nemen op de gebouwen” te worden vervangen door “in dienst te nemen op de gebouwen”.

²² Zie artikel 114, vierde lid, van het ontwerp.

²³ De gemachtigde bezorgde in dit verband de volgende toelichting: “Een latere indiening wil zeggen dat de vernieuwde EPC-labelpremie van toepassing is. Het bedrag van de vernieuwde EPC-labelpremie is afhankelijk van zowel de inkomenscategorie van de aanvrager als van ventilatie-eisen. Met deze vernieuwing kan een aanvrager die valt onder de laagste inkomenscategorie en zijn woning renoveert naar een label A met ventilatievoorzieningen 7000 euro ontvangen. Onder de huidige regelgeving zou deze persoon 5000 euro krijgen of 6000 euro indien deze beschouwd kan worden als een beschermde afnemer. In dat geval is een latere indiening voordeliger. In exact hetzelfde voorbeeld, maar zonder ventilatievoorzieningen, krijgt deze persoon onder de nieuwe regelgeving 6000 euro, hetzelfde als in de huidige regelgeving dus. Het zou verder ook in uitzonderlijke gevallen kunnen dat een persoon nu nog geniet van de tegemoetkomingen voor beschermde afnemers, maar op moment van aanvraag van de EPC-labelpremie in een hogere inkomenscategorie terecht komt. In dat geval kan het voordeliger zijn om de premie nog voor de vernieuwde regelgeving aan te vragen.”

Eenzelfde opmerking geldt voor het ontworpen artikel 6.7.8, § 1, vierde lid, van het Energiebesluit (artikel 43, 4°, van het ontwerp).

Artikelen 40 en 44

17. In artikel 40, 2° en 4°, van het ontwerp moet op meer precieze wijze worden verwezen naar de plaats waar de wijzigingen worden doorgevoerd, respectievelijk “paragraaf 2, eerste lid, 1°” en “paragraaf 2, derde lid, 1°”. De inleidende zinnen moeten in het licht daarvan worden aangepast.

Een gelijkaardige opmerking geldt voor artikel 44, 2° en 4°, van het ontwerp.

Artikelen 41 en 45

18. In de artikelen 41, 5°, en 45, 5°, van het ontwerp wordt in een bewaringstermijn van vijf jaar voorzien voor bepaalde omgevingsvergunningen. De gemachtigde kon voor die bewaartermijn geen decretale grondslag aanvoeren.

De vaststelling van de bewaartermijn van vijf jaar bij besluit is dan ook niet verenigbaar met het legaliteitsbeginsel dat conform de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof voortvloeit uit artikel 22 van de Grondwet, overeenkomstig dewelke ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel ‘essentiële elementen’ uitmaken die bij een wettelijke norm moeten worden vastgesteld: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.²⁴

In de mate dat er niet zou kunnen worden gesteund op een andere decretale rechtsgrond, zal dit “essentieel element” van de verwerking van persoonsgegevens in het Energiedecreet zelf moeten worden vastgelegd, samen met de andere essentiële elementen voor de beoogde verwerking van de persoonsgegevens.

Artikel 44

19. In de huidige tekst van artikel 6.7.9, § 1, van het Energiebesluit wordt melding gemaakt van “een publieke organisatie als vermeld in artikel 6.7.6”. De zinsnede die door artikel 44, 1°, van het ontwerp wordt vervangen – waarin melding wordt gemaakt van “(...) een eigenaar, erfpachter of opstalhouder van gebouwen als vermeld in artikel 6.7.2 (...)” – komt dus niet voor in artikel 6.7.9, § 1, van het Energiebesluit.

²⁴ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, opmerking 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

Gevraagd of artikel 44, 1°, van het ontwerp in het licht hiervan niet moet worden gecorrigeerd en of een aangepaste tekst kan worden voorgesteld, stelde de gemachtigde:

“Dit is waarschijnlijk een copypaste-fout omwille van het parallellisme met artikel 40, 1° en artikel 6.7.4 Energiebesluit. Artikel 44, 1° wordt waarschijnlijk het best als volgt herschreven:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede ‘kan een publieke organisatie als vermeld in artikel 6.7.6, ook de volgende hernieuwbare energietechnologieën plaatsen achter hetzelfde afnamepunt.’ vervangen door de zinsnede ‘kan door een publieke organisatie als vermeld in artikel 6.7.6, ook worden voldaan aan de verplichting door de volgende hernieuwbare energietechnologieën in dienst te nemen achter hetzelfde afnamepunt:’”

Met de door de gemachtigde voorgestelde aanpassing kan worden ingestemd.

Artikel 49

20. De door artikel 49 van het ontwerp beoogde wijziging is reeds doorgevoerd bij artikel 58, 2°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning’.²⁵ De voornoemde bepaling heeft artikel 7.2.25, § 3, van het Energiebesluit geheel vervangen.

Artikel 49 van het ontwerp dient bijgevolg te worden weggelaten.

Artikel 51

21. Gevraagd of in artikel 51, 1° en 2°, van het ontwerp de datum van 1 januari 2023 moet worden vervangen door een toekomstige datum (bijvoorbeeld 1 januari 2025), stelde de gemachtigde:

“De datum van 1 januari 2023 moet inderdaad vervangen worden. Deze zal vervangen worden naar een toekomstige datum.”

Met die aanpak kan worden ingestemd.

Artikel 104

22. Het bestaande artikel 25, 1° en 3°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023, dat artikel 6.4.1/6 van het Energiebesluit heeft gewijzigd, is in werking getreden op 1

²⁵ Die bepaling is in werking getreden op 1 juli 2023 (artikel 119, vierde lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023).

april 2024. Het wijzigen van de inwerkingtredeingsbepaling (artikel 119, tiende lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023) en het alsnog invoegen van een nieuw lid met een andere, latere datum van inwerkingtreding verandert daar niets aan. Bijgevolg moet artikel 6.4.1/6 van het Energiebesluit zelf gewijzigd worden, waarbij de wijzigingen die bij artikel 25, 1° en 3°, van het besluit van 16 juni 2023 werden aangebracht, worden teruggedraaid met ingang van 1 april 2024. Een tweede reeks wijzigingen aan artikel 6.4.1/6 van het Energiebesluit kunnen dan de door artikel 25, 1° en 3°, van het besluit van 16 juni 2023 bedoelde aanpassingen opnieuw invoeren, met ingang van 1 januari 2025.

Artikel 104 van het ontwerp moet bijgevolg worden weggelaten, een nieuwe wijzigingsbepaling voor artikel 6.4.1/6 van het Energiebesluit moet worden opgesteld in lijn met wat hiervoor is uiteengezet, en de inwerkingtreding ervan geregeld door een aanpassing van artikel 114 van het ontwerp.

Artikel 105

23. Artikel 105 van het ontwerp strekt tot het wijzigen van een wijzigingsbepaling die reeds uitwerking heeft gehad. Niet het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 zal dus moeten worden gewijzigd,²⁶ maar wel het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning’.

Bijgevolg zal die gecorrigeerde wijzigingsbepaling moeten worden ondergebracht in hoofdstuk 9 van het te wijzigen besluit. Aangezien artikel 105 van het ontwerp de enige wijziging van het besluit van 17 november 2023 betreft moet hoofdstuk 10 volledig worden weggelaten.

Artikelen 107 tot 111

24. De artikelen 107 en 111 bevatten diverse overgangsregelingen waarbij het ogenblik van “de inwerkingtreding van dit besluit” als scharniermoment wordt vermeld. Daarbij is het evenwel onduidelijk welke datum telkens wordt bedoeld, aangezien in artikel 114 van het ontwerp tal van verschillende data van inwerkingtreding vermeld staan.

²⁶ Het gewijzigde artikel 19 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de plaatsing van digitale meters, de wijziging van enkele premies, de wijziging van artikel 7.9.2/0/16 en de oprichting van een online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen’ is immers al op 15 december 2023 in werking getreden (zie artikel 20, eerste lid, van het voornoemde besluit).

Om verdere toelichting verzocht, stelde de gemachtigde:

“Voor de artikelen waarnaar verwezen wordt in artikelen 107 tot 110 is er geen specifieke inwerkingtreding voorzien in artikel 114. Hierbij geldt dus de standaard inwerkingtreding van 10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad. Enkel in artikel 111 wordt verwezen naar artikel 51, waarvoor in artikel 114 wel een specifieke inwerkingtreding wordt voorzien voor artikel 51, 3° (inwerkingtreding op 1 januari 2025). Dit betreft een erratum; artikel 111 moet immers verwijzen naar 51, 1° en 2° die beiden in werking zullen treden tien dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad. Dit erratum zal gecorrigeerd worden.”

Wat betreft de wijziging van de verwijzing in artikel 111 van het ontwerp, kan worden ingestemd met de aanpak van de gemachtigde.

Er zal evenwel ook telkens in de artikelen 107 en 111 van het ontwerp moeten worden verduidelijkt dat de datum van inwerkingtreding van het in die bepalingen bedoelde artikel of de in die bepalingen bedoelde artikelen “van dit besluit” determinerend is, en niet de datum van “de inwerkingtreding van dit besluit” zonder meer.

Artikel 113

25. Artikel 113 van het ontwerp voorziet in een regeling waarbij de op het moment van de inwerkingtreding van deze bepaling voor het kalenderjaar 2024 reeds geïnde retributie voor de uitoefening van het toezicht op de erkenning “technicus verwarmingsaudit” wordt kwijtgelaten.

In de bis-nota aan de Vlaamse Regering valt hierover de volgende toelichting te lezen:

“De verplichting tot periodieke audit van centrale verwarmingstoestellen (de ‘kleine audit’ en de ‘H100’) uit het Stooktoestellenbesluit levert geen meerwaarde meer ten opzichte van de huidige lopende en in ontwikkeling zijnde instrumenten. Bijkomend is de verplichting tot invoering ervan via de Europese regelgeving sinds 2010 uit de Europese regelgeving geschrapt. Deze regeling wordt dan ook opgeheven. Dit werd in dit voorliggende besluit in het kader van de tweede principiële goedkeuring opgenomen.

Via het voorliggende besluit werd ook de in de VLAREL aan de ‘H100’ gekoppelde erkenning van ‘technicus verwarmingsaudit’ opgeheven. Aan de uitoefening van het toezicht op de erkenning ‘technicus verwarmingsaudit’ is echter ook een betaling van een jaarlijkse retributie (*in casu* conform bijlage 18B van de VLAREL: niet-geïndexeerd²⁷ 25,00 euro) door die technicus gekoppeld. De opbrengst van deze retributie is toegewezen aan het ‘Fonds voor de behandeling van de erkenningsaanvragen en de uitoefening van het toezicht op de erkenningen met betrekking tot het leefmilieu’.

²⁷ Voetnoot 2 van de aangehaalde nota: De retributiebedragen, vermeld in bijlage 18, B van de VLAREL, worden jaarlijks aangepast aan de schommelingen van de gezondheidsindex op basis van de volgende formule: retributiebedrag x het nieuwe indexcijfer / het basisindexcijfer. Het nieuwe indexcijfer is de gezondheidsindex van de maand oktober van het voorgaande jaar, en het basisindexcijfer is de gezondheidsindex van oktober 2010, namelijk 113,46 met het jaar 2004 als basisjaar. De retributiebedragen worden afgerond op een geheel getal. Voor 2024 is het geïndexeerde retributiebedrag voor de erkende technicus verwarmingsaudit zodoende gelijk aan 34,00 euro.

Aangezien ook de erkenning en het daaraan gekoppelde toezicht midden 2024 wordt opgeheven, wordt de betaling van de retributie voor diensten die niet meer zullen worden uitgevoerd in de rest van het kalenderjaar 2024 als zijnde niet billijk geacht. Er wordt dan ook voorgesteld om aan de erkende technicus verwarmingsaudit de voor het kalenderjaar 2024 geïnde retributie voor de uitoefening van het toezicht kwijt te schelden. Het reeds betaalde bedrag van de retributie wordt aan die technicus zo snel mogelijk en uiterlijk 31 december 2024 door het ‘Fonds voor de behandeling van de erkenningsaanvragen en de uitoefening van het toezicht op de erkenningen met betrekking tot het leefmilieu’ teruggestort.”

In dit verband valt op te merken dat de in artikel 113 van het ontwerp vermelde zinsnede “voor het kalenderjaar 2024 reeds geïnde retributie” niet geheel duidelijk is. De gemachtigde verduidelijkte dat het moet gaan om betalingen voor diensten die in het jaar 2024 zijn gepresteerd (en dus niet bijvoorbeeld diensten gepresteerd in 2023 waarvoor in 2024 een betalingsverzoek volgde).²⁸ Dit blijkt echter niet uit de tekst van artikel 113 van het ontwerp. Aangezien deze bepaling bovendien melding maakt van een “op het moment van de inwerkingtreding van deze bepaling (...) reeds geïnde retributie” en deze bepaling op 1 juli 2024 in werking zal treden,²⁹ is deze in de huidige formulering enkel van toepassing op betalingen die *geïnd* zijn in de eerste jaarhelft van 2024 (en niet bijvoorbeeld voor een overschrijving die op 2 juli 2024 wordt uitgevoerd). Nochtans kunnen er kort daarvoor nog betalingsverzoeken gestuurd worden. Artikel 94 van het ontwerp, dat eveneens op 1 juli 2024 in werking treedt, heft de regeling inzake de retributie immers op diezelfde datum op.³⁰

Artikel 113 van het ontwerp dient in het licht van het voorgaande aan een nieuw onderzoek te worden onderworpen.

Artikel 114

26. Het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten is enkel toelaatbaar ingeval voor de retroactiviteit een wettelijke grondslag bestaat, de retroactiviteit betrekking heeft op een regeling waarbij, met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel, voordelen worden toegekend of in zoverre de retroactiviteit noodzakelijk is voor de continuïteit of de goede werking van het bestuur en daardoor, in beginsel, geen verkregen situaties worden aangetast.

Gevraagd om de terugwerkende kracht van de artikelen 23, 2°, 29, 2°, 30, 54, 2°, en 102 tot 104 telkens per artikel te verantwoorden, stelde de gemachtigde:

²⁸ De gemachtigde stelde: “(...) Er is immers een verschil tussen een IN het kalenderjaar 2024 geïnde retributie en een VOOR het kalenderjaar 2024 geïnde retributie. ‘Voor’ slaat immers op het feit dat het moet gaan om de retributie die voor de in het kalenderjaar 2024 verstrekte diensten van toepassing is. Het is dan ook niet de bedoeling dat de laattijdig betaalde of nog openstaande schulden voor diensten verleend in de jaren voorafgaand aan 2024 worden kwijtgescholden.”

²⁹ Zie artikel 114, zesde lid, van het ontwerp.

³⁰ Zoals blijkt uit artikel 114 van het ontwerp, treden de in de artikelen 3 tot 6 van het ontwerp opgenomen wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 ‘betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater’ pas in werking op 1 juli 2024. Eerst op dat ogenblik wordt de erkenningsregeling dus opgeheven.

“Artikel 23, 2° en 29, 2°: Via deze artikels wordt voor de premies voor hernieuwbare energie (PV-installatie, zonneboiler, warmtepomp en warmtepompboiler) de voorwaarde opgeheven dat de EPB-aangifte tijdig moet zijn ingediend. Het gaat dus om een versoepeling van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de premies en bijgevolg om een voordeel dat wordt toegekend aan de burger. De verantwoordelijkheid voor het tijdig indienen van de EPB-aangifte ligt decretaal gezien bij de aangifteplichtige. Dit is ofwel de houder van de bouwvergunning, ofwel de promotor-bouwheer. De aangifteplichtige is dus niet in alle gevallen de eigenaar. De premie wordt daarentegen juist aangevraagd door de eigenaar, die de bijkomende investeringen heeft gedragen. In het geval de eigenaar niet de aangifteplichtige is en als de EPB-aangifte niet op tijd werd ingediend, zijn het deze premie-aanvragers die de dupe zijn terwijl ze zelf geen controle hadden of verantwoordelijkheid droegen bij het tijdig indienen van de EPB-aangifte. Om aan dit probleem een oplossing te bieden, wordt voorgesteld om deze voorwaarde op te heffen. Bijkomend is het ook voor de dossierbehandelaars niet eenvoudig, noch efficiënt om de indientermijnen met vele uitzonderingen te controleren bij elke aanvraag voor een premie. Om deze redenen wordt voorgesteld om deze opheffing retroactief in werking te laten treden vanaf 1 januari 2024. Dit doet niets af aan het doel van het aanvaarden van investeringen in hernieuwbare energie in recente woningen, bovenop het minimum aandeel hernieuwbare energie dat van toepassing is.

Artikel 30: Het ontworpen artikel 30 wijzigt de datum 1 april 2024 naar de datum 1 januari 2025 in artikel 6.4.1/6/2, tweede lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 dat de premies voor beschermde afnemers regelt. Aangezien de EPC-labelpremie in de toekomst doelgroepafhankelijk wordt gemaakt, werd de specifieke regeling voor beschermde afnemers afgeschaft. Dit werd reeds ingevoegd via artikel 26 van Verzamelbesluit IX³¹. Hierin werd uitdrukkelijk bepaald dat de verhoging voor beschermde afnemers niet meer van toepassing is op aanvragen voor de uitbetaling van de EPC-labelpremie die worden ingediend vanaf 1 april 2024. De datum van de start van de nieuwe doelgroepafhankelijke EPC-labelpremie met aanvraag via het unieke loket werd via het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023³² uitgesteld en gedelegeerd naar een datum bepaald door de minister, bevoegd voor energie. Via dit besluit wordt bepaald dat de volledige vernieuwing van de EPC-labelpremie (premiebedrag afhankelijk van doelgroep en ventilatie en de inkanteling ervan in het unieke loket) nu in haar geheel in werking zal treden op 1 januari 2025.

In het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 werd de datum ‘1 april 2024’ in artikel 6.4.1/6/2, tweede lid van het Energiebesluit door een vergetelheid niet vervangen. Daarom moet met het ontworpen artikel 30 de datum in 6.4.1/6/2, tweede lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 worden gewijzigd naar 1 januari 2025 nog voordat het artikel op 1 april 2024 in werking zou treden, zodat de verhoging voor

³¹ Voetnoot van het aangehaalde antwoord van de gemachtigde: Het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

³² Voetnoot van het aangehaalde antwoord van de gemachtigde: Het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de plaatsing van digitale meters, de wijziging van enkele premies, de wijziging van artikel 7.9.2/0/16 en de oprichting van een online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen.

beschermde afnemers pas verdwijnt wanneer de ‘nieuwe’ EPC-labelpremie in werking treedt op 1 januari 2025. Daarom heeft het ontworpen artikel 30 uitwerking met ingang van 31 maart 2024. De burger zal hier geen nadeel aan ondervinden, zoals ook al wordt uitgelegd bij de vraag over artikel 30.

Artikel 54, 2°: Via het ontworpen artikel 54, 2° wordt naar analogie met de wijzigingen voor de premies voor hernieuwbare energie (zie bespreking in eerste puntje) voor de Mijn Verbouwlening dezelfde versoepeling aangaande de tijdige indiening van de EPB-aangifte voorzien. De redenering neergeschreven hierboven geldt dan ook voor het ontworpen artikel 54, 2°, aangezien het om dezelfde versoepeling van de voorwaarden voor een andere premie gaat.

Artikel 102 tot en met 104: Voor artikel 102, 103 en 104 wordt bepaald dat ze uitwerking hebben vanaf 31 maart 2024. Hierbij geldt dezelfde redenering als voor het ontworpen artikel 30 hierboven beschreven. Omdat de inkanteling in het unieke loket nog niet operationeel zal zijn tegen 1 april 2024 wordt de inwerkingtredingsdatum verplaatst naar 1 januari 2025. Zoals eerder toegelicht, werd via het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 de datum van inwerkingtreding van de vernieuwde EPC-labelpremie verplaatst van 1 april 2024 naar een datum die door de minister zal worden vastgelegd. Echter, voor enkele bijkomende artikels die samenhangen met de datum van inwerkingtreding van de EPC-labelpremie werd dit niet gedaan door een vergetelheid en wordt dat nu rechtgezet door direct naar 1 januari 2025 te verwijzen, aangezien beslist werd om alle wijzigingen tegelijkertijd op 1 januari 2025 in werking te laten treden. Het gaat om volgende wijzigingen, waarvoor de inwerkingtreding nog naar 1 januari 2025 moet verschuiven:

Artikel 102: Een overgangsbepaling voor de dossiers die voor 1 april 2024 werden aangevraagd. Deze overgangsbepaling zal nu pas van toepassing zijn voor dossiers die voor 1 januari 2025 werden aangevraagd.

Artikel 103: Een overgangsbepaling voor sociale huisvestingsmaatschappijen die worden uitgesloten van de EPC-labelpremie. Deze overgangsbepaling zal pas van toepassing zijn voor dossier die voor 1 januari 2025 werden aangevraagd.

Artikel 104: De toevoeging van de EPC-labelpremie aan de lijst van premies die worden aangevraagd via het unieke loket geregeld. Ook deze datum van inwerkingtreding wijzigt naar 1 januari 2025.

Om ervoor te zorgen dat bovenstaande wijzigingen niet in werking treden op 1 april 2024, zoals via Verzamelbesluit IX bepaald, hebben de wijzigingen van de datum naar 1 januari 2025 uitwerking vanaf 31 maart 2024. De wijzigingen naar 1 januari 2025 moeten namelijk in werking treden nog voordat deze artikels op 1 april 2024 in werking zouden treden. Het spreekt namelijk voor zich dat deze overgangsbepalingen en de inkanteling in het unieke loket pas in werking treden wanneer de ‘nieuwe’ EPC-labelpremie in werking treedt op 1 januari 2025.”

In het licht van die toelichting lijkt, onder voorbehoud van hetgeen in opmerking 15 werd uiteengezet, geen bezwaar te rijzen tegen de beoogde retroactiviteit.

Wat artikel 104 van het ontwerp betreft, moet niettemin ook worden gewezen op wat daarover in opmerking 22 is uiteengezet.

DE GRIFFIER

DE EERSTE VOORZITTER

Wim GEURTS

Wilfried VAN VAERENBERGH